

de tractar-se d'un turó 'fort', *munja*, on hi ha una torre, veiem que venia a ser un castell roquer o lloc de fundacions pètries.

3) De nou, amb l'art. àr. aglutinat: «rahal *Arrozzaifa*» en el *Rept.* de Mallorca en el terme antic de Montuiri (Bof., 108; Quadrado, 485).

4) Immediat a aquest rafal degué haver-hi un lloc anomenat *rusāfi* (cf. el nom del citat poeta val. del S. XIII), adj. de pertinença, relatiu al *Rafal* (3), que com passa normalment quan la síl·laba penúltima era llarga, retrotrauen l'accent (*rusāfi* i avui canviat en *Rufassi* per metàtesi): Son Reus de *Rufassi*, te. d'Algaida, a la r. del de Montuiri (xl, 96.12 i 15).

D'on 4 bis) *El Refassi*, pda. d'Atzeneta d'Albaida (xxxii, 131.19); i Benissoda (xxxii, 128.3).

5) *Russafa*, pda. de Cullera (xxxii, 80.15).

6) *Lo (de) Russafa*, en te. d'Alacant.

Fora del nostre domini: en els afores de Còrdova o de Medina Zahara, féu construir, naturalment en sòlides bases, el seu mausoleu de *La Ruzafa* el califa *Abderrahman* (Conde, cap. 94), en el qual fou enterrat així mateix Alhàkem II (Lafuente I, 236a). I n'hi ha d'altres a Sevilla i a Granada. En fi, se'ns reporta que a Orient Yaqut enumera 8 casos de *rusāfa*. Sobre aquestes, coneixem un opuscle de S. Guyer en 4 pp.²³ en fº extr. de «Archäologisches im Euphratgebiet», que he vist, sense data.

No hi ha cap fonament seriós per afirmar que el mot àrab vagi significar enlloc pròpiament 'jardí reial', afirmació que, sobre l'única fe d'un dicc. castellà-francès, han fet alguns arabistes, i que van repetint alguns etimòlegs... si no és perquè al califa l'hi passejaren...; i és clar que tampoc hi dona fonament la ponderació citada d'Almakkari; no obstant és el que han anat repetint Engelmänn (*Gloss. Etym.*, 203)³⁵ Eguílaz (289) i el pobre llibret d'Oliver Asín (131, 132). *AlcM* copiant tots ells d'Engelmänn, i l'últim amb exhibició d'algunes cites que res no provenen.

Dozy, que quasi sempre reforça, assegura o retoca els articles d'Engelmänn en la seva versió valuosa d'aquell glossari, ací guardà sever silenci: per desgràcia també s'abstingué de dir-ne res en el seu bàsic *Suppl.*³ Ja en protestà Steiger; si bé en la seva *Contrib.* (§ 118) —de finalitat fonètica i no lexical—, va limitar-se a suggerir per a *rusāfa* el significat de «camino empedrado» que li troba en *PAlc* i *RMa*. Però no era «camí» precisament, sinó lloc fundat en sòlida i pètria base, al capdavant el tema semàntic que està a la base de *múrşiya*, l'ètimon de la ciutat de Múrcia.

Cita també Steiger un ús de *ruçafa* en textos lleonesos «villa *Rozzaffe*», a. 963, en el gloss. de Sahagún, i en Gómez Moreno (*Mozárabes*, p. 120); i en una forma com *arrizafa* en Abulfeda, que podria contenir, en la forma *rizafa*, el mot glossat per Engelmänn.

Els noms del «jardí» i de «l'horta», en àrab, són ben coneguts, i cap no s'hi assembla: *raud*, *riyād*, *bus-tân*, *ġinna*, *ġunaġna*.

De tota manera me n'he volgut assegurar consultant tota mena de fonts lexicogràfiques de l'àrab, antigues i modernes: Beaussier, Lerchundi, Belot, Dieterici, Fagnan, Ferré etc. —enlloc res de jardí. El més complet —exhaustiu i rigorós—, Lane, el troba sobretot en accs. translaticies que ni tan sols tenen res de topogràfic. Especialment l'articulació a la base d'una fletxa («sinew upon the socket of an arrow») (col. 1094b); així ja en el Djauharí (c. 1001 d.J.) i en el Firuzabadí i el Lht. L'únic que s'acosta vagament a una acc. topogràfica és *raşaf* 'de vessall d'aigua que cau de la muntanya damunt el roquissar': així en el Firuzabadí (c. l'a. 1400). En definitiva, com sempre, 'fundació en roca'.

¹ Mot especialment viu en aquesta forma en el P. Val. «bandujo, morcón, embuchado», botifarra especial. MGadea en parla especialment referint-se a *Ruçafa*, on hi ha una confraria de Sant Valero, que des d'antic ve fent un *paltròt* per a regalar-lo als confreres el dia del Sant: «en temps arriere eixe *paltròt* el passejaven penjant d'un fil, en tot lo poble, y en la casa ahon se trencava el fil, allí se quedava, però no sabem com --- se trencava en l'abadia o casa del retor ---» (*T. del Xè* I, 126; i cf. *DECat* VI, 215). —² Potser comunicació directa o epistolar del genial lingüista (no, és clar, en el seu *Glos. Mozárabe*), que també era arabista de primer ordre i lingüista, més sòlid que els que es llueixen d'«arabistes», sense voler estudiar l'àrab vulgar ni el mossàrab. —³ Només *rusāfa Hişam* «épithète de vin», elogi, que deu referir-se amb el sentit figurat de 'atribut califal', a *rusāfi*, *rusāfiya* «haut bonnet carré que portaient les califes» (I, 564).

Russinyol, V. *Re-*, *Ri-* (fluvial) *Rússol*, V. *Rosso-la Rutí*, *Can ~*, V. el volum Antroponímic

La RUTLLA

Abans veïnadet, avui incorporat al poble: és un carrer de cases de Parlavà (B. Emp.) (*N.C.E.C.*). Oït *la rúlla* allí, per Casac. 1920.

Rutlla és conegut com deriv. postverbal del verb *rutllar*, del qual s'ha usat en el sentit de 'formar rotllo, agrupar', p. ex. a St. Cebrí de Rosselló em deien, parlant d'un indret semblant: «és pas un vilatge, són quatre cases *arūlādəs*» (*DECat* VII, 385a44, cf. 55). No hi ha relació amb *Ruilles*, *-illes* de Mieres (veg. article).

³⁵ *Rutx*, *Rutxai*, V. *Rotxa* *Ruvillec*, V. *Villec*